

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ
УКРАЇНИ ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА
АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

**Навчально-науковий інститут економіки,
управління, права та інформаційних технологій**

Кафедра публічного управління та адміністрування

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ
(вибіркова навчальна дисципліна**

Розробник: Олександр ДОРОФЄЄВ,
професор кафедри публічного управління та
адміністрування, доктор економічних наук,
професор

Гарант: Ольга СЕРДЮК,
професор кафедри публічного управління та
адміністрування, кандидат економічних наук,
доцент

Полтава 2022 р.

Назва навчальної дисципліни	Основи гендерної політики
Назва структурного підрозділу	Кафедра публічного управління та адміністрування Навчально-наукового інституту економіки, управління, правата інформаційних технологій
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> д. е. н., доцент Дорофєєв Олександр Вікторович <i>Контакти:</i> ауд. 494 (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> olexandr.dorofeev@pdaa.edu.ua
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми «Філософія науки», «Класичні та сучасні теорії публічного управління»

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: оволодіння сучасними теоретичними основами щодо публічної гендерної політики, практичними навичками щодо використання гендерних технологій у публічному управлінні, проведення гендерного аналізу, розроблення гендерних стратегій розвитку публічних організацій, територіальних громад, регіону.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Основи гендерної політики» є:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти із сучасним станом гендерної проблематики у суспільстві;
- формування систему базових знань з основ гендерної політики;
- розвиток уміння застосовувати гендерний підхід під час аналізу конфліктних ситуацій, що виникають у повсякденному житті та професійній діяльності;
- набуття навичок відстоювання власних прав, уникаючи гендерної дискримінації.

Компетентності:

загальні:

здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору

фахові:

здатність науково обґрунтовувати, розробляти та здійснювати експертизу нормативно-правових актів, аналітичних довідок, пропозицій, доповідей; здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення, в тому числі в конфліктних ситуаціях, а також з метою їх запобігання.

Програмні результати навчання:

ПРН 08. Уміти адаптувати й застосовувати сучасні моделі/підходи до управління та адміністрування, а також міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації організаційних структур управління на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Гендерний дискурс у класичній соціальній теорії

Тема 2. Основні поняття й проблеми гендерної рівності

Тема 3. Гендерна стратифікація суспільства

Тема 4. Гендерні відносини у економічній сфері

Тема 5. Гендерні дослідження основних релігій і міфології

Тема 6. Державна гендерна політика: поняття та сутність

Тема 7. Нормативно-правове забезпечення гендерної політики України

Тема 8. Міжнародні документи та зобов'язання України щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

Тема 9. Інституційний механізм формування та реалізації публічної гендерної політики України

Тема 10. Децентралізація та реформа місцевого самоврядування як потенціал та можливості для реалізації гендерної рівності

Тема 11. Міжнародний досвід творення суспільства гендерної рівності

Тема 12. Досвід формування та реалізації гендерної політики у Європейських країнах

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120.

Кількість кредитів – 4,0.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика оцінювання

1. Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавської державної аграрної академії та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Оцінювання результатів навчання:

Методи навчання:

- словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда;
- наочні методи: ілюстрування (у сполученні з дистанційними, зокрема, веборієнтованими, технологіями);
- практичні методи: практичні роботи;
- робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування.

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання (60 балів).

Шкала та критерії оцінювання

Назви тем	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання практичних завдань	розв'язування тестів	виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Гендерний дискурс у класичній соціальній теорії	3	7	3	13
Тема 2. Основні поняття й проблеми гендерної рівності	3		3	6
Тема 3. Гендерна стратифікація суспільства	3		3	6
Тема 4. Гендерні відносини у економічній сфері	3	7	3	3
Тема 5. Гендерні дослідження основних релігій і міфології	3		3	6
Тема 6. Державна гендерна політика: поняття та сутність	3		3	6
Тема 7. Нормативно-правове забезпечення гендерної політики України	3	7	3	13
Тема 8. Міжнародні документи та зобов'язання України щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків	3		3	6
Тема 9. Інституційний механізм формування та реалізації публічної гендерної політики України	3		3	6
Тема 10. Децентралізація та реформа місцевого самоврядування як потенціал та можливості для реалізації гендерної рівності	3	7	3	13
Тема 11. Міжнародний досвід творення суспільства гендерної рівності	3		3	6
Тема 12. Досвід формування та реалізації гендерної політики у Європейських країнах	3		3	6
Разом	36	28	36	100

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Впровадження комплексного гендерного підходу в роботу органів державної виконавчої влади на регіональному рівні: Методичні рекомендації / Авт.-упоряд.: Євченко С.В., Остапчук О.Л. Житомир: ФОП Оржехівський А.О., 2018. 56 с.
2. Гендерна політика в системі публічного управління України / [М. Канавець (кер. авт. колективу), Ю. Лихач, А. Кукуля, А. Алексеєнко, О. Бутенко, В. Костик, О. Руденко, Н. Богданова; за заг. ред. К. Ващенка]. К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2018. 125 с.
3. Гендерна політика Європейського Союзу: загальні принципи та найкращі практики. К., 2015. 44 с.
4. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України / [ред. А. Чернишова]. К.: Центр Разумкова, Вид-во «Заповіт», 2016. 244 с.
5. Гендерна рівність: міфи, факти та державна політика. К., 2020. 60 с.
6. Грицай І. О. Механізм забезпечення принципу гендерної рівності: теорія та практика: монографія. К.: «Хай-Тек Прес», 2018. 560 с
7. Грицяк Н.В. Формування гендерної політики в Україні: проблеми теорії, методології, практики: моногр.; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. К., 2004. 382 с.
8. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
9. Лазар І. Г. Механізми забезпечення паритетної демократії в органах публічної влади : монографія; за наук. ред. О. Д. Лазор. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2009. 232 с.
10. Лазар І. Г. Механізми формування гендерної політики: теоретико-методологічні аспекти : Наукове дослідження / за наук. ред. д. держ. упр., професора О. Я. Лазора. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2008. 336 с.
11. Лазар І. Г. Гендерна політика: поняття, визначення, управлінські підходи : видання 2-ге, доповнене. Львів: Ліга-Прес, 2006. 178 с.
12. Мельник Т.М. Творення суспільства гендерної рівності: міжнародний досвід. Закони зарубіжних країн з гендерної рівності. К. : Стилос, 2010. 440 с.
13. Питання проведення гендерно-правової експертизи : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2018 р. № 997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-2018-п#Text>.
14. План дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лист. 2015 р. № 1393-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1393-2015-р#Text>.
15. Порядок проведення органами виконавчої влади антидискримінаційної експертизи проектів нормативно-правових актів :

Постанова Кабінету Міністрів України від 30 січ. 2013 р. № 61. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/61-2013-p#n10>.

16. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 8 вересня 2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.

17. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>.

18. Про затвердження Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2018 р. № 273. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273-2018-p#Text>.

19. Про затвердження Інструкції щодо інтеграції гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів : Наказ Міністерство соціальної політики України від 7 лютого 2020 р. № 86. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0211-20#Text>.

20. Уварова О.О. Права жінок та гендерна рівність: навч. посіб. К., 2018. 204 с.

21. Ходакова С. Гендерне інтегрування на місцевому рівні. Досвід міст, що приєдналися до Європейської хартії рівності жінок і чоловіків: практ. посіб. Для посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування. К., 2020. 28 с.

Допоміжні

1. Аналіз державної політики та нормативно-правових актів на відповідність принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. К., 2014. 122 с.

2. Гендерна політика в системі державного управління / за заг. ред. М.М. Білинської. Запоріжжя: Друкарський світ, 2011. 132 с.

3. Гендерна політика та інституційні механізми її реалізації в Україні: Національний огляд виконання Україною Пекінської декларації та Платформи дій і заключних документів Двадцять третьої спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН. К., 2014. 122 с.

4. Інструменти інтегрування концепції соціально-гендерної рівності в роботу органів місцевої влади; Український Жіночий Фонд. К., 2010. 120 с.

5. Левченко К. Гендерне тяжіння. Виклики та рішення. Харків: Фоліо, 2019. 320 с.

6. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. Київ : Основи, 2017. 256 с.

7. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. К., 2014. 65 с.

8. Марценюк Т. Інтеграція гендерної складової в аналітичні матеріали. – К.: МФ «Відродження», 2019. 28 с.

9. Мельник Т., Кобелянська Л. Гендер у термінах, правових актах і практиці перетворень: словник-довідник. К.: Логос, 2020. 239 с.

10. Мельник Т.М. Міжнародний досвід гендерних перетворень. Законизарубіжних країн з гендерної рівності. К.: Логос, 2004. 320 с.
11. Мельник Т.М., Кобилянська Л.С. Сучасне гендерне мислення: Словник. К.: К.І.С., 2005. 280 с.
12. Основи гендерного аналізу: навч. посіб. / уклад. О. Рудік. К.: К.І.С., 2013. 112 с.
13. Оцінювання соціально-гендерного впливу стратегій, програм і проектів регіонального розвитку : практич. посіб. / М. Колодій та ін.; за заг. ред. І. Санжаровського. К.: К.І.С., 2012. 80 с.

Інформаційні ресурси

1. Асоціація міст України. URL: <http://www.auc.org.ua/>
2. «Гендерний інформаційно-аналітичний центр «КРОНА». URL: <http://www.krona.org.ua>.
3. «Гендер в деталях». URL: <https://genderindetail.org.ua>.
4. «Жінки – це 50% успіху України» (участь жінок в громадсько-політичному житті). URL: <https://50vidsotkiv.org.ua80>.
5. Інші органи виконавчої влади (міністерства, місцеві державні адміністрації). URL: <https://www.kmu.gov.ua/catalog>
6. Музей жіночої та гендерної історії. URL: <http://www.genderculturecentre.org>.
7. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua>.
8. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <http://www.library.ukma.edu.ua>
9. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
10. Національна Парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.org>
11. Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України. URL: <http://www.niss.gov.ua/presentation.html>
12. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>
13. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
14. Офіційний сайт Кабінета Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
15. Офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/about/>.
16. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>.
17. Представництва ООН в Україні. URL: <http://www.un.org.ua/ua>.
18. Проекту ГОБ в Україні. URL: <http://grbproject.org>.
19. Сайт з питань гендерної статистики (англ.). URL:

<https://genderstats.org>.

20. Council of Europe Gender Equality Strategy 2018-2023. URL:
<https://rm.coe.int/gstrategy-2018-2023/1680791246> (англ.),
<https://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equalitystrategy-2023-ukr-new2/16808b35a4> (укр.).